

Ensenyament de Llengües (21532)

Titulació / estudi: Grau en Llengües Aplicades

Curs: tercer o quart

Trimestre: tercer

Nombre de crèdits ECTS: 4

Hores de dedicació de l'estudiant: 100

Tipus d'assignatura: optativa

Professor / s GG: Daniel Cassany

Llengua de docència: Català

1. Presentació de l'assignatura

Ensenyament de Llengües té un caràcter propedèutic i general perquè és la primera assignatura del perfil formatiu optatiu de "Llengües en Entorns Educatius". Per tant, no cal haver cursat cap assignatura prèvia.

D'una banda, aquesta optativa recupera i sistematitza la introducció empírica que els estudiants van cursar a primer curs, en l'assignatura obligatòria d'*Estudi de Casos: Llengües i Educació*. De l'altra, prepara el terreny per a les assignatures més especialitzades del mateix perfil optatiu que es poden cursar a 4t curs (*Materials didàctics de Llengües, Currículum i Avaluació de Llengües i Adquisició de Llengües*).

L'assignatura explora els elements lingüístics, psicològics i pedagògics més rellevants implicats en l'ensenyament formal de llengües, en general, com l'anàlisi de necessitats lingüístiques, l'elaboració de currículums, programes i objectius d'aprenentatge, l'anàlisi i utilització de materials didàctics, la planificació de classes, l'avaluació de llengües o la interacció entre docent i aprenent. Bona part del treball de l'assignatura es basa en la recuperació i l'anàlisi de l'experiència personal d'aprenentatge de diverses llengües maternes i estrangeres, que han realitzat els estudiants al llarg de la seva vida, a partir d'un bloc personal, que s'elaborarà durant el curs i que es comentarà amb uns quants companys. També s'elaborarà una wiki en parelles o trios sobre un tema específic de l'ensenyament de llengües, que triarà l'estudiant i que el docent sancionarà i assessorarà (les llengües que aporten els immigrants, l'aprenentatge integrat de continguts i llengües estrangeres, ensenyar anglès a la comunitat sorda, l'aprenentatge informal de llengües a través de les xarxes socials, etc.); aquesta segona activitat permet que els estudiants aprofundeixin algun dels temes, de les llengües o dels nivells d'ensenyament (nens, adults, perfils especials) que els interessin més.

Encara que el fons de l'assignatura sigui l'ensenyament de llengües en general, en tota mena de contextos (presencial, d'aula, d'immersió, etc.) el component digital, virtual o d'aprenentatge en línia hi té un tractament especial, atès que avui és present arreu. Per això hi ha temes específics sobre TIC (Tecnologies de la Informació i la Comunicació) i també part de l'assignatura es desenvolupa en línia.

2. Competències que s'han d'assolir

D'entre el conjunt de competències que s'assoliran en acabar el grau, en aquesta assignatura es treballen les següents, generals (G) i específiques (E), concretades en forma de resultats d'aprenentatge:

G.1. Capacitat d'anàlisi i síntesi:

- Analitzar críticament materials i propostes didàctiques diverses.
- Redactar un assaig a partir de la lectura d'obres de referència.

G.3. Raonament crític:

- Justificar de forma fonamentada decisions didàctiques.
- Redactar un assaig a partir de la lectura d'obres de referència.

G.10. Comunicació oral i escrita en llengües pròpies i estrangeres:

- Redactar en LM (llengües maternes) informes crítics sobre temes relacionats amb l'ensenyament / aprenentatge de llengües.
- Fer presentacions orals (discurs acadèmic) en LM.
- Participar en discussions i debats, i en fòrums virtuals.

G.19. Motivació per la qualitat:

- Presentar de forma acurada les activitats avaluables.
- Respectar els terminis de lliurament de les tasques.

E.5. Coneixements especialitzats en un o més àmbits temàtics:

- Comparar els diferents enfocaments d'ensenyament de les llengües i la seva relació amb les teories lingüístiques i psicolingüístiques.
- Identificar els elements que intervenen en el disseny i avaluació d'accions formatives.
- Comprendre els fonaments psicològics i lingüístics de l'adquisició de llengües.

3. Continguts

■ **Àmbits i conceptes bàsics.** Llengua materna/estrangera, L1/L2, bilingüisme/plurilingüisme; parla/escriptura/alfabetisme; el component cultural. L'aprenent: nens, adults i discapacitats; adquisició/aprenentatge; formal/no formal/informal; educació obligatòria, superior i continuada; institucions i polítiques educatives, aspectes històrics i socioculturals; gremis professionals. La recerca: àmbits, projectes, revistes i congressos.

■ **Teories lingüístiques i ensenyament de llengües.** Gramàtica tradicional, estructuralisme, generativisme, lingüística del text, anàlisi del discurs, pragmàtica, lingüística del corpus. Psicolingüística i sociolingüística. Components: destreses receptives i productives, orals i escrites; pronunciació, lèxic, gramàtica i cultura. Competència gramatical, comunicativa i estratègica.

■ **Teories psicològiques i aprenentatge de llengües.** Conductisme, cognitivisme, humanisme, constructivisme i construccionisme, socioconstructivisme. Piaget i Vigotski.

■ **Metodologies.** Mètodes: directe, traducció, estructuroglobal, nocionalfuncional, enfocaments comunicatius, propostes humanistes (*Silent way*, *Community Language Learning*, *Suggestopedia*), enfocament lèxic, enfocament per projectes o tasques, l'aprenentatge cooperatiu. L'autonomia i la formació de l'aprenent.

■ **Curriculum.** Marc Europeu Comú de Referència. Conceptes principals i enfocament. Nivells de domini, grau d'especificació. Tasques. Descriptors *I can do*. Portafolis i PEL (Portfoli Europeu de les Llengües).

■ **Planificació de classe.** Presentació d'ítems, pràctiques mecàniques, tancades i comunicatives. Projectes i tasques d'aprenentatge. L'observació de l'aula com a tècnica de formació i recerca.

■ **Recursos i tasques d'aprenentatge.** Criteris: habilitat, model de llengua, model de cultura, interacció, materials, temps, objectiu específic, criteris de correcció, tipus de tasca, etc. Llibres de text i materials d'aprenentatge.

■ **Avaluació.** Conceptes: final i continuada; quantitativa i qualitativa; formativa i sumativa; diagnòstica, d'adscripció, de competència o nivell; normativa, *ipsativa* (autoreferencial) i criterial. Ensenyament, aprenentatge i avaluació. Validesa i fiabilitat. Tests directes i indirectes.

■ **TIC i ensenyament de llengües.** L'aprenentatge presencial, semipresencial i en línia. Entorns Virtuals d'aprenentatge: *Moodle*. Espais Personals d'Aprenentatge. Web 2.0 i gèneres digitals: webs, fòrums, blocs, xats i wikis.

4. Avaluació i recuperació

Avaluació		Recuperació			
Activitat	Ponderació sobre la nota final	Recuperable/ No recuperable	Ponderació sobre la nota final	Forma de recuperació	Requisits i observacions
Assistència i participació a classe. G1, G3, G10, E5	20%	Recuperable en part	10%	Treball a fixar amb el docent	
Bloc personal sobre l'ensenyament lingüístic rebut. G1, G3, G19, E5	40%	Recuperable	30%	Completar el bloc	En línia
Wiki en equip per ampliar un tema. G10, G19.	35%	No recuperable	—	—	En línia
Xat sobre lectures G10, G19, E5	5%	No recuperable	—	—	En línia

L'assignatura s'avaluarà sobre 100 punts amb aquests instruments:

1. **Assistència i participació** (20 punts). L'assistència i la participació activa a les classes de grup gran i als seminaris són un dels instruments fonamentals d'aprenentatge i, per tant, també d'avaluació. Encara que bona part de l'assignatura es pugui seguir en línia, sens dubte seguir les exposicions del docent i participar en els debats dels seminaris són tasques primordials. Per això, aquest apartat de l'avaluació té un valor del 20% i només es pot recuperar en part.
2. **Bloc** (40 punts). Elaboració setmanal d'un bloc individual amb reflexió sobre la història personal com a aprenent de llengües, els mètodes seguits, les classes viscudes, els materials usats, les proves i les tasques d'aprenentatge. Hi haurà pautes setmanals per fer cada entrada i s'organitzaran comunitats de blocaires, per llegir i comentar els blocs dels companys. A final de trimestre hi haurà un concurs per als dos millors blocs, votat pels mateixos estudiants, el resultat del qual se sabrà el darrer dia de classe.
3. **Wiki** (35 punts) en grups de dos o tres estudiants per explorar un determinat àmbit de l'ensenyament d'idiomes: cal escollir una llengua (català, castellà, anglès, francès, alemany, etc.) i un àmbit (nens, secundària, adults; llengua general, finalitats

específiques, aprenentatge en línia, etc.) i desenvolupar una wiki informativa per a interessats. Hi haurà pautes bisetmanals per fer-la. La wiki es presentarà formalment en una sessió oral, en què hi haurà avaluació dels companys *in situ*.

4. **Xats** (5 punts). Participació productiva i receptiva en un xat del curs per resoldre diverses tasques de comentari de lectures, intercanvi de materials didàctics, etc. Hi haurà lectures breus per fer i fòrums de discussió presencials i en línia.

Per aprovar l'assignatura cal obtenir com a mínim 50 punts.

5. Metodologia: activitats formatives

En línies generals, l'activitat formativa tindrà aquesta estructura:

- Clases magistrals: 15%, amb exposicions i tasques breus d'equip.
- Seminaris: 10%, amb tasques de debat i discussió estudiant-estudiant i estudiant-professor.
- Tutories presencials i en línia: 10%, individuals i en grup.
- Treball en grup: 20%, treball amb la wiki, fora de classe i a classe.
- Treball individual: 25%, amb el bloc.
- Estudi personal: 20%, lectures, bloc i participació en fòrums.

6. Bibliografia de l'assignatura

Bibliografia bàsica

- CAMPS, ANNA, coord. (2011) *Didàctica de la llengua catalana i la literatura*. Barcelona: Graó. Volum 1, 2 i 3.
- CASSANY, Daniel; LUNA, Marta i Glòria SANZ. (1993) *Ensenyar llengua*. Barcelona: Graó. Versió castellana: *Enseñar lengua*. Barcelona: Graó. 2003.
- COUNCIL OF EUROPA. (2001) *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment*. Cambridge University Press. Versió castellana: *Marco común europeo de referencia para las lenguas: aprendizaje, enseñanza, evaluación*. Madrid: Instituto Cervantes, MEC i Anaya. 2002. Versió catalana: *Marco europeu comú de referència per a les llengües: aprendre, ensenyar, avaluar*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Govern de les Illes Balears i Govern d'Andorra. 2003.
- RICHARDS, Jack. C. i Theodore S. RODGERS. (2001) *Approaches and Methods in Language Teaching*. CUP. 2a edició actualitzada. Versió castellana: *Enfoques y métodos en la enseñanza de idiomas*. Madrid: Cambridge University Press. Traducció d'Álvaro García i Josep M. Mas.
- RUIZ BIKANDI, Uri coord. (2011) *Didáctica de la lengua castellana y la literatura*. Barcelona: Graó. Volums 1, 2 i 3.

Bibliografia complementària

- CASSANY, Daniel. (2011) *En línia: llegir i escriure a la xarxa*. Barcelona: Graó. Versió castellana: *En línea: leer y escribir en la red*. Barcelona: Anagrama.
- CRUZ PIÑOL, Mar (2002) *Enseñar español en la era de Internet*. Barcelona: Octaedro.
- CUENCA, Maria Josep. (1992) *Teories gramaticals i ensenyament de llengües*. València: Tàndem.
- GIOVANNINI, Arno; MARTÍN PERIS, Ernesto; RODRÍGUEZ, María i Terencio SIMÓN. (1996) *Profesor en acción* 1, 2 i 3. Madrid: Edelsa.
- MENDOZA FILLOLA, Antonio ed. (1998) *Conceptos clave en didáctica de la lengua y la literatura*. Barcelona: SEDLL, Horsoni, Universitat de Barcelona.
- MUÑOZ, Carmen. (2002) *Aprender idiomas*. Barcelona: Paidós.

- RICHARDS, Jack C.; PLATT, John i Heidi PLATT. (1992) *Longman Dictionary of Language Teaching and Applied Linguistics*. Longman. 2ª edició. Versió castellana: *Diccionario de lingüística aplicada y enseñanza de lenguas*. Barcelona: Ariel Referencia. 1997. Traducció: Carmen Muñoz Lahoz i Carmen Pérez Vidal.
- RUIZ BIKANDI, Uri ed. (2000) *Didáctica de la segunda lengua en educación infantil y primaria*. Madrid: Síntesis.
- WILLIAMS, M. i R. L. BURDEN. (1999, data versió espanyola) *Psicología para profesores de idiomas. Enfoque del constructivismo social*. Madrid: Cambridge University Press. 1999.